

Till läraren

Avbytar-service (rubrikbild 1)

Syftet med avbytar-service är (bild 2)

Lantbrukets avbytar-service är ett unikt system i världen. Lantbruksföretagarna är de enda företagare som får avbytar-service! Tack vare statsstödet är den gratis/förmånlig för företagaren.

Avbytar-service är (bild 3)

Husdjursföretagare kan få 26 dagar **semester** per år. Semesterrätten är personlig. För att kunna få semester måste företagaren vara obligatoriskt LFÖPL-försäkrad och ha lantbruket som huvudsyssla. Semesterrätten går inte förlorad på grund av annan företagsverksamhet som bedrivs på gården eller företagsverksamhet utanför gården som har samband med lantbruket och inte heller på grund av studier. En lantbruksföretagare har rätt till semester om han eller hon använder minst lika mycket arbetstid till lantbruket som till annat arbete.

Rätten till **vikariehjälp** gäller inte bara husdjursföretagare i huvudsyssla utan också växtodlare och de som har lantbruket som bisyssla. Vikariehjälpen omfattar alla obligatoriskt LFÖPL-försäkrade som arbetar regelbundet på gården. En avgift måste betalas för vikariehjälp.

En förutsättning för vikariehjälp är att lantbruksföretagaren arbetat regelbundet på gården när behovet av vikariehjälp uppstår och att arbetsinsatsen där har varit betydande. Behovet av vikariehjälp måste alltid vara tillfälligt. Det måste också finnas ett faktiskt behov, dvs. att arbetena inte kan ordnas genom interna arrangemang i företaget. Förvärvsarbete utanför gården är inte hinder för att få vikariehjälp om företagaren svarar för en betydande del av arbetena på gården.

Utöver semester och vikariehjälp kan en lantbruksföretagare få **avgiftsbelagd avbytarhjälp** som även kan gälla andra arbeten än sådana som hör till lantbruksföretagets verksamhet. Extra timmar kan användas på samma sätt som vanlig avbytar-service eller till exempel som hjälp vid arbetstoppar. De företagare som är semesterberättigade kan få 120 timmar avgiftsbelagd avbytarhjälp per år till subventionerat pris. Dessutom är det möjligt att få avbytarhjälp till fullt pris.

Rätt till avbytarservice (bild 4)

Avbytarservicen kan anlitas av lantbruksföretagare som är obligatoriskt LFÖPL-försäkrade. De har rätt till semester och vikariehjälp på det sätt som bestäms i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare. Dessutom har de möjlighet att få avgiftsbelagd avbytarhjälp.

Semestern är avsedd för husdjursföretagare i huvudsyssla. Vikariehjälp beviljas när en företagare som regelbundet har svarat för arbetsuppgifter i lantbruksföretaget tillfälligt inte kan sköta sina uppgifter. Även växtodlare och de som har jordbruket som bisyssla kan få vikariehjälp. Semestern är avgiftsfri, men för vikariehjälp måste en avgift betalas.

En lantbruksföretagare kan välja om gården ska anlita den kommunala avbytarservicen eller själv ordna avbytare. Kommunen betalar en ersättning till sådana företagare som själva ordnar avbytare.

En lantbruksföretagare som inleder verksamheten har semesterrätt under det första året som företagare bara om LFÖPL-försäkringen träder i kraft räknat från kalenderårets början. Vid en generationsväxling har den nya företagaren dock möjlighet till semesterrätt redan under det första året om avträdarna överför sin outnyttjade semester till den som börjar odla gården, dock högst 26 dagar sammanlagt. En person vars obligatoriska försäkring är baserad bara på skog får varken semester eller vikariehjälp.

Försök med vikariehjälp för renskötare

Ett treårigt försök med vikariehjälp för renskötare inleddes i början av 2010 och pågår till slutet av 2012.

Ersättning för vikariehjälp kan betalas till en renskötare som är arbetsförmögen på grund av sjukdom eller ett olycksfall och därför ordnar en vikarie för sitt renskötselarbete. Ersättningen för kostnaderna för vikariehjälp betalas i efterskott.

En förutsättning är att renskötaren har en obligatorisk LFÖPL-försäkring som lantbruksföretagare eller har en ansökan anhängig för att få denna försäkring. Renskötaren måste äga minst 50 inräknade renar.

Vikarien kan vara en annan renskötare eller en företagare som har FO-nummer och är antecknad i förskottsuppbördsregistret. Vikarien kan också vara en person som står i anställningsförhållande till renskötaren. Renskötarens familjemedlemmar kan inte fungera som vikarie.

Ansökan om ersättning för vikariehjälp skickas till LPA eller till den närmaste LPA-ombudsmannen. Ansökan ska göras inom två månader från det att vikariehjälpperioden slutade. Till ansökan ska fogas renvärdens utlåtande om huruvida villkoren för ersättande av kostnaderna uppfylls. Om ersättning för vikariehjälp söks för längre tid än sju dagar behövs också ett läkarintyg som bilaga.

Avbytarservice för pälsdjursuppfödare

Även de pälsdjursuppfödare som försäkras enligt lagen om pension för företagare (FöPL) och omfattas av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (NärSkL) kan få avbytarservice från och med 2010 med stöd av en ny lag om avbytarservice för pälsdjursuppfödare. En

pälsdjursuppfödare har möjlighet till 16 dagar semester och kan dessutom ansöka om 90 dagar avgiftsbelagd extraledighet (antalet dagar år 2011). Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen maximikvantiteten avbytarservice per pälsdjursuppfödare.

För att kunna få avbytarservice ska pälsdjursuppfödaren ha minst 4 djurenheter. Med en djurenhet avses 30 avelsrävar eller finnsjubbar som hålls för avelsändamål eller 60 andra pälsdjur som hålls för avelsändamål.

Pälsdjursuppfödarna kan anlita den avbytarservice som de lokala enheterna ordnar eller själva ordna avbytarservice. Om de själva ordnar avbytarservice får de ersättning för kostnaderna.

Maximiantalet extraledighetstimmar per pälsdjursuppfödare fastställs varje år. Extraledigheten kan tas ut en timme i taget eller upp till en hel ledig dag per gång.

De företagare som bedriver pälsdjursuppfödning och hör till LFÖPL-försäkringen har kunnat få avbytarservice redan tidigare. De företagare som hör till LFÖPL-försäkringen ska även i fortsättningen ansöka om avbytarservice enligt lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare.

Kan jag bli avbytare? (bild 5)

Grundutbildningen för avbyтарыket är grundexamen i lantbruk. Det är bra att komplettera examen med tillägsutbildning inom kreatursskötsel.

Kreatursskötsel- och avbytarutbildning ordnas av läroanstalter inom lantbruks- och naturbruksbranschen samt vuxenutbildningscentra.

Det är möjligt att utbilda sig för avbyтарыket även som vuxen, till exempel på avbytarkurser och genom läroavtalsutbildning.

En **gedigen praktisk erfarenhet** och kompletterande utbildning i till exempel livsmedelshygien, utfodring och lantbrukets maskiner ger en god grund för att arbeta som avbytare.

Att vara avbytare till yrket (bild 6)

En avbytares arbete omfattar nödvändiga dagliga uppgifter, såsom mjölkning och renhållning. Avbytare kan delta i växtodlingsarbetena på gården om företagaren är sjukskriven.

Avbytare är i regel anställda av kommunen. Det är också möjligt att vara privatföretagare. Yrkeskunniga avbytare har lätt att få jobb. Det finns ca 4 800 ordinarie avbytare och ca 26 000 lantbruksföretagare med rätt till semester.

Avbytaren är ett proffs (bild 7)

Avbytareyrket är lämpligt för den som trivs att arbeta med djur på landsbygden, värdesätter ett självständigt arbete och egna beslut, inte är rädd för att ta ansvar, kommer överens med olika slags människor och är intresserad av att använda lantbruksmaskiner.

Avbytaren arbetar på gården antingen tillsammans med företagarfamiljen eller ensam. Avbytaren måste vara beredd att själv fatta beslut och att arbeta ensam. Hela gården med djur och maskiner kan vara på avbytarens ansvar.

Uppgift 1

Gården måste ha minst 4 husdjursenheter. Det fordras också att husdjursskötseln beskattas enligt inkomstskattelagen för gårdsbruk.

En husdjursenhet är

- 1 ko
- 4 dikor
- 4 andra nötdjur
- 2 hästar
- 3 suggor jämte grisar
- 4 galtar
- 15 andra svin
- 4 getter över sex månader
- 10 får över sex månader
- 30 avelsrävar eller finnsjubbar som hålls för avelsändamål
- 60 andra pälsdjur som hålls för avelsändamål
- 100 djur som är fjäderfä (andra än broilrar)
- 1000 broilrar eller 1000 kycklingar under sexton veckor

Svar på frågorna:

- 6 kor -> ja
- 9 hästar -> ja
- 3 000 broilrar -> nej
- 6 suggor med grisar och 30 får -> ja
- 12 getter -> nej

Uppgift 2

Situationer där man kan få vikariehjälp:

- Arbetsförmåga
- Rehabiliteringsstöd
- Rehabilitering
- Verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan
- Graviditet och förlossning
- Faderskapsledighet

Vård av adoptivbarn
 Vård av barn under tre år
 Sjukt barn under 10 år
 Sjukvård eller rehabilitering av ett barn under 16 år
 Vuxenutbildning
 Bevärings- eller civiltjänst samt repetitionsövningar
 Producentorganisationens möten
 Anhörigs död och begravning
 Annan orsak
 Även för egen vigselfdag samt 50- och 60-årsdagen.

Uppgift 3

Sök **kontaktuppgifter** till den avbytareenhet som svarar för avbytarservicen på din ort, www.lpa.fi > Avbytarservice > Kontaktinformation.

Uppgift 4

Du planerar att vintersemestra i Norge. Du är ny husbonde/husmor på en gård med 50 mjölkdjur. Hur ska du göra för att få en avbytare till gården?

Förutsättningar:

- Ordna din försäkring på LPA-ombudsmannens mottagning. Ta med alla behövliga handlingar (kontrollera genom att fråga ombudsmannen, läsa på webben, ringa LPA eller fråga per e-post). Om försäkringen är i kraft den 1 januari har du möjlighet att få semester och vikariehjälp.
- Tillräckligt antal djur (minst 4 husdjursenheter).
- Lantbruket är din huvudsyssla.

Att ansöka om semester

Man ansöker om semester skriftligen hos den lokala avbytareenheten. Ansökan om semesterrätt måste göras oberoende av om företagaren hör till den avbytarservice som lokalenheten ordnar eller om han eller hon själv ordnar avbytare. Ansökan ska göras inom en ansökningstid som lokalenheten bestämmer, och i allmänhet skickar enheten en blankett som ska användas. I ansökan ska företagaren också ange önskad tidpunkt för semestern. Ju längre tid i förväg och mer exakt tidpunkterna anges desto större möjlighet finns det att få avbytarservice.

Ansökan om såväl semester som vikariehjälp kan också göras elektroniskt via Lomitusnetti. Inloggningen till Lomitusnetti sker med personliga nätbankskoder. Inne i Lomitusnetti går det också att se hur långt behandlingen av egna ansökningar avancerat. Direktadressen till Lomitusnetti är <http://www.lomitus.fi> (välj svenska).

Åker du på semester med din make/maka?

Semester på en gård med två eller flera företagare

I samband med semesteransökan anmäler lantbruksföretagaren djurantalerna och de arbetsmetoder som används i skötseln av djuren. Utifrån dessa uppgifter beräknas den kalkylmässiga arbetstid som en avbytare behöver för att sköta gården.

Semester delvis samtidigt

På en gård med två eller flera semesterberättigade företagare där den avbytarservice anlitas som den lokala enheten ordnar är företagarna skyldiga att ta ut 16 dagar av sin semester samtidigt, om de dagliga avbytaruppgifterna på gården kan skötas med **en** avbytares arbetsinsats.

Hur får jag en avbytare till min gård?

En lantbruksföretagare har möjlighet att välja mellan att anlita den avbytarservice som kommunen ordnar eller själv ordna avbytare. Kommunen betalar en ersättning till en lantbrukare som själv ordnar avbytare.

Inom den kommunala avbytarverksamheten anställer den lokala enhet som sköter avbytarservicen i kommunen ett tillräckligt antal lantbruksavbytare och ordnar avbytare åt företagarna.

Familjemedlemmar som avbytare

En familjemedlem som bor på gården kan också fungera som semesteravbytare och ge vikariehjälp. Ett villkor är att familjemedlemmen själv inte har rätt till semester eller vikariehjälp på samma gård.

LPA:s broschyr i ämnet

LPA-trygghet och avbytarservice